

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ	18
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ.	21
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ	25
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	29
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	32
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.	34
<i>Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович</i> АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	40
<i>Негара Родіон Віталійович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ.	47
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	49
<i>Сідор Михайло Іванович</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	53
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ»	57
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	60
<i>Глиняний Іван Володимирович</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.	63

Бевзюк Ангеліна Костянтинівна	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.	66
Піть Ігор Юрійович	
ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ	
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	68
Данілов Олександр Дмитрович	
ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА	
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.	72
Зільберт Валентина Сергіївна	
МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД	
ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ	75
Костюк Михайло Анатолійович	
ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ	
СУДОВИХ РІШЕНЬ.	77
Малюта Владислав Васильович	
ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ	
ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ	
СКАРГ	80
Негара Олена Віталіївна	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ	
ПОСЛУГ	82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович	
НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ	86
Мельничук Ольга Степанівна	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ	
СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC	89
Кравченко Сергій Петрович	
ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА	93
Чувакова Ганна Михайлівна	
АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	96
Рязанов Михайло Юрійович	
НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ.	98
Антошина Ірина Володимирівна	
ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ	102
Ковбасюк Степан Валерійович	
ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІЕРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ.	105
Іванчук Віра Євстафіївна	
ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	
ПРАВА.	107
Грунь Олександр В'ячеславович	
ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.	110
Лисак Станіслав-Юрій Юрійович	
РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ	
ТРАНСФОРМАЦІЙ	113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Аніщук Ніна Володимирівна	
ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ	
XX СТ.	116

Горяга Оксана Вікторівна КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ВИДАТНА ЖІНКА ТА ДЕРЖАВНА ДІЯЧКА	118
Єфремова Наталя Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ЖИТЕЛІВ-ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	121
Корнієнко Ірина Валеріївна ОСВІТА ТА КНИГОДРУКУВАННЯ У ДОБУ ГЕТЬМАНЩИНИ.	124
Завальнюк Ірина Володимирівна ПРАВОВА ЕТНОЛОГІЯ ЯК НАПРЯМ СУЧАСНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	128
Артур Ліс LEX SALICA ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПИ: МІЖ ЗВИЧАЄМ ТА ПИСАНИМИ НОРМАМИ	131
Любічанківський Ольгерд-Ілля Ілліч ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ: ВІД ПОСТУПОВОГО ВИЗНАННЯ ДО СУЧАСНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ (1970-ТІ – 2025)	134
Саранчук Олександра Валеріївна СОВІСНІ СУДИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ЯК ФОРМА НАРОДНОГО СУДОЧИНСТВА (ОСТАННЯ ЧВЕРТЬ XVIII – ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)	137
Еміль Сальчинський ЦЕРЕКВІЦЬКИЙ ТА НЕШАВСЬКИЙ ПРИВІЛЕЇ 1454 РОКУ: ПРИЧИНИ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ	142
СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	
Львова Єлизавета Олегівна НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	146
Афанасьєва Мар'яна Володимирівна МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ПРИНЦИП ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ АСИМІЛЯЦІЇ	150
Mishyna Natalia LA LIBERTÉ COGNITIVE FACE AUX NEUROTECHNOLOGIES: ENJEUX JURIDIQUES À L'ÈRE DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE	153
Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ШЛЯХОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ ЯК ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ	155
Батан Юрій Дмитрович КОЛЕКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ	158
Волкова Дарія Євгенівна СВОБОДА АСОЦІАЦІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ТА СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ	162
Животовська Ірина Юріївна ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ СВІТСЬКОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНО-РЕЛІГІЙНИХ ВІДНОСИН	165
Іванцова Зоя Анатоліївна КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО ВПЛИВУ	169
Панасюк Віта Миколаївна ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	171

Ігнатова Анастасія Сергіївна

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. 173

Козирь Дмитро Валерійович

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? 177

Бугаєнко Каріна Вікторівна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

Матковський Микита Сергійович

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ ВИКЛИКИ 183

Ваньчак Марта Володимирівна

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ СУДОЧИНСТВА 185

Шлентов Юрій Сергійович

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ 188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Бехруз Хашматулла

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ 191

Аракелян Мінас Рамзесович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. 193

Белогубова Оксана Олександрівна

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. 196

Грушко Мальвіна Валеріївна

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. 198

Vladyslav Dronov

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. 201

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН 205

Мануїлова Катерина Вікторівна

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ. 207

Форманюк Вікторія Василівна

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. 210

Цибульська Ольга Юріївна

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 213

Ярмакі Володимир Христофорович

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ 216

Бірюков Руслан Миколайович

БОРІТБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОЛІТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 219

Войтович Павло Петрович

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? 222

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ПОРТІВ УКРАЇНИ	279
Аверочкіна Тетяна Володимирівна РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ	282
Федотов Олексій Павлович ДОПЕРЕВІРОЧНИЙ АНАЛІЗ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯКИХ ЗАВЕРШЕНО	285
Коваль Наталія Олексіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОСТУПУ ЖІНОК ДО МОРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	289
Малєєва Ганна Леонідівна СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ МОРСЬКИХ КАТАСТРОФ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	292
Сергєєв Юрій Володимирович ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ЗБРОЙНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА МІЖНАРОДНЕ СУДНОПЛАВСТВО	296
Гайдаржи Роман Андрійович ПІДСУМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ «АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР» В УКРАЇНІ	299
Кузнецов Сергій Сергійович ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ У МОРСЬКІЙ ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	304
Насарая Артем Валерійович МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОРТОВОЇ ГАЛУЗІ	307

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакайнова Нана Мезенівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА АДВОКАТІВ НА УЧАСТЬ В РЕФОРМІ АДВОКАТУРИ	311
Косюта Михайло Васильович ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТА УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	316
Костенко Сергій Костянтинович ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСАД СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ	322
Свида Олексій Георгійович ОБРАННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ	326
Кісліцина Ірина Олександрівна ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	328
Кравченко Марина Олександрівна ЩОДО ЗНАЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	333
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ АДВОКАТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	336
Синицин Павло Миколайович БРОНЮВАННЯ АДВОКАТІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	339

СЕКЦІЯ 6.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

***Керівник секції:** професор кафедри морського, митного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор Аверочкіна Тетяна Володимирівна*

***Секретар секції:** старший лаборант кафедри морського, митного та інформаційного права Довбня Анастасія Сергіївна*

Кормич Борис Анатолійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри морського, митного та інформаційного права,
доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України*

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ПОРТІВ УКРАЇНИ

У сучасній світовій практиці інноваційний розвиток базується на поєднанні державного фінансування та приватних інвестицій. Це сприяє створенню конкурентоспроможних технологій та управлінських механізмів, орієнтованих на потреби ринку, а ризики, відповідальність та прибутки розподіляються між державним та приватним секторами [1]. Морські порти, будучи багатофункціональними транспортно-логістичними вузлами, забезпечують інтеграцію різних видів транспорту та безперервність вантажопотоків. Вони є стратегічним активом держав, адже завдяки їх роботі здійснюється значна частина зовнішньоекономічних операцій, підтримується стабільний соціально-економічний стан приморських регіонів та держави у цілому. Для України розвиток портової інфраструктури та підтримка її працездатності є одним з пріоритетних завдань. Водночас обмеженість державних фінансових ресурсів та необхідність швидкої модернізації інфраструктури зумовлюють потребу у залученні альтернативних механізмів фінансування. Одним із найбільш ефективних інструментів такої співпраці є публічно-приватне партнерство (Public-Private Partnership, далі – PPP), яке дозволяє поєднати ресурси, управлінський досвід і технологічні можливості держави та бізнесу, сприяє налагодженню взаємовигідного діалогу та довгострокового співробітництва. Крім того, воно здатне залучити іноземний капітал та інновації, що використовуються для організації портової діяльності провідних портів світу та поки не є доступними для вітчизняної портової системи.

Одним з різновидів PPP є концесійні угоди, укладені для розвитку окремих портів України ще до 2022 р. Проекти для портів «Ольвія» [2] та «Херсон» [3]

передбачили впровадження сучасних цифрових технологій, спрямованих на підвищення ефективності управління портовими операціями, оптимізацію логістичних процесів, а також налагодження електронного обміну даними між бізнес-структурами та державними органами. Уже під час широкомасштабного вторгнення, у 2026 р., розпочався найбільш амбітний проєкт у портовій сфері України за концепцією PPP за есі роки незалежності – відбір приватного інвестора для розвитку Першого та Контейнерного терміналів порту «Чорноморськ» із шістьма глибоководними причалами та всією інфраструктурою [4]. Реалізація цього проєкту має стратегічне значення для відновлення та подальшого розвитку портової галузі України, оскільки передбачає модернізацію існуючої інфраструктури, залучення значних обсягів приватного капіталу та реалізацію сучасних управлінських і технологічних рішень.

Позитивно оцінюючи такі кроки Українського уряду, необхідно відзначити й ризики, якими можуть та наразі супроводжуються проєкти PPP: 1) значний рівень безпекових загроз, пов'язаних із воєнним станом, що може стримувати інвесторів та ускладнювати довгострокове планування (про це свідчить, зокрема, досвід виконання концесії у порту «Ольвія» [5]); 2) складність процедур погодження, отримання дозволів тощо (особливо щодо впровадження інновацій [6]); 3) недостатня прозорість відбору інвесторів та можливий дисбаланс інтересів держави та приватного партнера, а також надмірна залежність від приватного капіталу, зокрема іноземного, що може впливати на управління стратегічною для держави критичною інфраструктурою, ставити під загрозу дотримання соціальних, трудових та інших прав працівників портів. Крім того, в умовах функціонування портової системи України у форс-мажорних умовах її працівників слід визнати ключовими робітниками з наданням широким перевагам у сферах оподаткування, бронювання, рівня заробітної плати, безпечних умов праці, соціального забезпечення та гарантій зайнятості, як це рекомендовано міжнародними організаціями та підтримується багатьма країнами світу [7], і є також очікуваними під час триваючої корпоратизації українських портів. Можливими також є запровадження спеціальних державних програм підтримки працівників портової галузі, спрямованих на підвищення їх кваліфікації, професійну адаптацію до впровадження нових технологій та збереження кадрового потенціалу за прикладом стратегії Міжнародної морської організації на 2026 рік для моряків [8].

Розгортанню практик PPP в Україні очікувано сприятиме також міжнародне співробітництво: 30 березня 2026 р. було укладено Меморандум про співпрацю між Одеською філією ДП «Адміністрація морських портів України» та портом Роттердам – найбільшим портом Європи, що відкриває нові можливості для обміну досвідом і реалізації спільних проєктів [9]. А зважаючи на лідерські позиції порту Роттердам у регіональних рейтингах [10], у ньому реалізовано одну з найбільш успішних моделей PPP (70% акцій належать муніципалітету Роттердама, 30% – уряду [11]), і підписання Меморандуму може налагодити обмін кращими

практиками управління та реалізацію інноваційних рішень для оптимізації портової діяльності.

Таким чином, публічно-приватне партнерство є важливим інструментом розвитку портової галузі України в умовах обмежених ресурсів, оскільки дозволяє залучати інвестиції, впроваджувати сучасні технології та підвищувати ефективність управління інфраструктурою. Потенціал PPP-проектів залишається значним, однак їх успішність залежить від стабільного правового регулювання, прозорості, простоти та швидкості адміністративних процедур, а також балансу інтересів учасників. В умовах триваючої війни особливо важливим є урахування безпекових та соціальних ризиків, забезпечення надійного виконання контрольних функцій держави та належного захисту працівників, а також розвивати міжнародне співробітництво для запозичення і реалізації кращих практик та моделей управління.

Список використаних джерел:

1. Notteboom T., Pallis A., Rodrigue J.-P. *Port Economics, Management and Policy*. 2nd Ed. New York: Routledge, 2026. 734 p. <https://doi.org/10.4324/9781003585367>
2. Перша концесія на 3 мільярди: порт «Ольвія» передали катарцям. *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/news/2021/12/01/680306/>
3. Уряд віддав другий морський порт в концесію на 30 років. *Finbalance*. URL: <https://news.finbalance.com.ua/news/uryad-viddav-druhiy-morskiy-port-v-kontsesiyu-na-30-rokiv>
4. Україна запускає найбільший інвестиційний проєкт на умовах публічно-приватного партнерства у портовій сфері. *Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства*. URL: <https://pppagency.gov.ua/uk/ukrayina-zapuskaye-najbilshiy-investytsijnyj-proyekt-na-umovah-publichno-pryvatnogo-partnerstva-u-portovij-sferi/>
5. Мінрозвитку та QTerminals обговорили кроки з відновлення концесії в порту Ольвія. *Міністерство розвитку громад та територій України*. URL: <https://mindev.gov.ua/news/minrozvytku-ta-qterminals-obhovoryly-kroky-z-vidnovlennia-kontsesii-v-portu-olviia>
6. Кормич Б. А., Аверочкіна Т. В. Публічне адміністрування морського сектору: цифровізація, автоматизація та оновлення правового базису. *Право та державне управління*. 2024. № 1. С. 294-301. <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.41>
7. Minchenko D., Stets O. Rights of Seafarers and Shore Personnel: Emerging Trends and Ongoing Challenges. *Lex Portus*. 2025. Vol. 11(5). P. 22-30. <https://doi.org/10.62821/lp11502>
8. IMO Secretary-General sets his priorities for 2026 in new year message. *International Maritime Organization*. URL: <https://www.imo.org/en/mediacentre/pressbriefings/pages/imo-secretary-general-2026-new-year-message.aspx>
9. Одеський порт розширює міжнародну співпрацю: підписано Меморандум із Портом Роттердам. URL: <https://odesa.uspa.gov.ua/news/132/>

10. 7 million TEU! Port of Rotterdam's container throughput remains the highest in Europe. WORLD PORTS ORG. URL: <https://www.worldports.org/7-million-teu-port-of-rotterdams-container-throughput-remains-the-highest-in/>

11. About the Port Authority. *Port of Rotterdam*. URL: <https://www.portofrotterdam.com/en/about-port-authority>

Ключові слова: морські порти, портова діяльність, інвестиції, публічно-приватне партнерство, ризики воєнного стану, концесії, Україна.

Key words: seaports, port activities, investments, public-private partnership, risks of martial law, concessions. Ukraine.

Аверочкина Тетяна Володимирівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри морського, митного та інформаційного права,
доктор юридичних наук, професор*

РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ

Сучасна морська галузь стикається з комплексом викликів, які упродовж тривалого часу розглядалися переважно в історичному або теоретичному аспектах. Початок 2020-х років ознаменувався не лише суттєвим зростанням ризиків для традиційного судноплавства, але й безпрецедентним переглядом підходів до управління морською та портовою діяльністю із використанням технологій Індустрії 4.0. Пандемія COVID-19 і запровадження карантинних обмежень, закриття державних кордонів та кампанії масової вакцинації, зростання воєнних і терористичних загроз, а також посилення впливу кліматичних явищ істотно трансформували усталені і традиційно стабільні транспортні сполучення, які десятиліттями функціонували практично без системних збоїв. При цьому сьогодні морський транспорт продовжує відігравати ключову роль у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, оскільки саме морем перевозиться переважна частина зернових культур, добрив та інших базових продовольчих товарів. У цілому близько 80% обсягу міжнародної торгівлі товарами здійснюється морем. Для більшості малих острівних держав цей показник є ще вищим [1], що підкреслює системоутворюючу роль морських перевезень у забезпеченні для них доступності продовольства та інших життєво необхідних ресурсів.

UNCTAD у своєму щорічному «Review of Maritime Transport», що був оприлюднений у 2025 році під назвою «Staying the course in turbulent waters» [2] відзначає, що для малих острівних держав (Small Island Developing States, далі – SIDS) морський транспорт фактично є основним інфраструктурним базисом економічного розвитку та забезпечення доступу до глобальних ринків. Через географічну віддаленість, обмежені обсяги зовнішньої торгівлі та структурні логістич-